

Programma **GroenLinks**

2014 - 2018

Nieuwe gemeente:

Heerenveen

9 juli 2013

Onze Energie!

Onze energie is onuitputtelijk! Met al onze energie zetten wij ons in voor de dingen die belangrijk zijn. Zien we kansen voor iedereen om iets moois van het leven te maken. Gaan we voor een samenleving waarin wij elkaar af en toe een zetje in de rug geven. Creëren we een omgeving waar het fijn is om te wonen.

Onze energie is overal! Energie zit in de wind, in de zon. We hoeven alleen maar te oogsten. Iedereen kan zelf energie opwekken, op een manier die past in het landschap. Op het eigen dak of samen met anderen. Zo plukt iedereen daar de vruchten van met een lagere energierekening. Zo creëren we ook nog eens groene banen.

Dat is onze energie!

Inhoud

1 Besturen en organiseren	2	4 Meedoen en ondersteunen	11
Bestuurlijke verantwoordelijkheid	2	Sociaal en solidair	11
Democratie	2	Participatie	12
Internationaal en maatschappelijk verantwoord beleid	3	Zorg voor en met elkaar	12
		Jeugdzorg	13
		Zorg voor ouderen en mensen met een beperking	14
2 Werk en inkomen	4	5 Duurzaamheid en milieu	15
Werkgelegenheid	4	Een duurzame gemeente	15
Dienstverlening naar werk	4	Een groene gemeente	16
Kinderopvang	4	Dierenwelzijn	17
Vrijwilligersbeleid	5		
Inkomen	5		
Schuldenproblematiek	6		
Bezuinigingen	6		
3 Leefbare wijken en dorpen	7	6 Ontwikkelen en ondernemen	18
Heerenveen voor iedereen	7	Projecten en bedrijvigheid	18
Openbare orde, veiligheid en leefbaarheid	7	Verkeer en vervoer	18
Scholen en voorzieningen	8		
Sport	8		
Kansen voor de jeugd	9		
Een creatieve samenleving	10		

1 Besturen en organiseren

Een nieuwe gemeente en een nieuw gemeentebestuur. Dat geeft ons de kans om het goede van de oude gemeenten mee te nemen en samen te voegen tot een beter geheel. Het gemeentebestuur moet er zijn voor de bewoners!

Onze energie... delen wij met u!
Stem **GroenLinks**

Bestuurlijke verantwoordelijkheid

- GroenLinks vindt goed overleg tussen de gemeente en haar bewoners belangrijk. Mensen verdienen een prettige bejegening; behoren duidelijke informatie te ontvangen en moeten krijgen waar ze recht op hebben.
- De gemeente moet werken aan klantvriendelijkheid en een goede toegang tot diensten.
- De dienstverlening van de gemeentelijke organisatie moet aangepast zijn aan de (veranderende) wensen van de burger. Dit betekent bijvoorbeeld brieven en beslissingen versturen die begrijpelijk zijn; een website die klantvriendelijk is voor iedereen, van ondernemers, huiseigenaren en huurders tot uitkeringsgerechtigden etc.
- De website moet worden voorzien van een goed werkende zoekfunctie op trefwoorden.
- Er is één heldere klachtenprocedure die betrekking heeft op alle gemeentelijke taken.
- In alle communicatie van de gemeente moet de mogelijkheid van bezwaar en beroep en de klachtenprocedure worden genoemd. De klachtencommissie bestaat uit onafhankelijke functionarissen.
- Er wordt een – onafhankelijke, dus niet aan een instelling verbonden- ombudspersoon ingesteld die een onafhankelijk oordeel kan geven. De onafhankelijke ombudspersoon wordt onderdeel van de participatieraad.
- GroenLinks heeft het van harte ondersteund dat per 1 januari 2013 geldt: ‘Geen bericht is goed bericht’ . Bij nalatigheid of termijnoverschrijding van de gemeente, valt de beslissing uit in het voordeel van de aanvrager, volgens de zgn. Lex Silencio Positivo (LSP).
- Het systeem van ‘rechttop.nl’ moet worden vervangen door het gebruiksvriendelijker ‘berekenjerecht.nl’ van het NIBUD.

Democratie

- De huidige gemeente Heerenveen werkt volgens de participatiewijzer van de Nationale Ombudsman, maar hier moet een betere invulling aan worden gegeven. De nieuwe gemeente moet altijd volgens de participatiewijzer werken om inwoners en organisaties binnen duidelijke kaders te betrekken bij het gemeentelijk beleid. In de nieuwe gemeente willen we hierdoor meer gebruik maken van de ideeën van inwoners en het mogelijk maken dat inwoners meer zelf doen.

GroenLinks wil, samen met bewoners en organisaties, werken aan een duurzame samenleving, waarin er genoeg is voor iedereen, zowel hier als elders en zowel nu als later.

Onze energie... is er voor iedereen!
Stem **GroenLinks**

- Het 'Petear', waarbij iedereen mag inspreken, moet vaker worden ingezet.
- De nieuwe gemeente krijgt drie in plaats van vier wethouders, uitgedrukt in fulltime banen. Dit kunnen ook vier parttimers zijn.
- Samenwerking met andere gemeentes is goed, maar de regie moet in handen blijven van de gemeenteraad. Gemeenschappelijke regelingen kunnen gemeenteraden machteloos maken. Betrokken gemeenten dienen na te denken over en vorm te geven aan een manier waarop de regie op het beleid in handen van de gemeenteraden blijft.

Internationaal en maatschappelijk verantwoord beleid

- Heerenveen is sinds 2007 een Millennium Gemeente. Dit wil zeggen dat onze gemeente een bijdrage wil leveren aan het realiseren van de millennium doelen in 2015. De gemeenteraad heeft zich hierbij beperkt tot het ondersteunen van lokale initiatieven en het voornemen om de millenniumdoelen als uitgangspunt voor beleid te nemen. GroenLinks wil meer inhoud geven aan het begrip Millenniumgemeente en er meer bekendheid aan geven.
- Ambitie: wij willen FairTrade gemeente worden!
- De gemeente neemt het voortouw bij de toepassing van schone energie en stimuleert bedrijven hetzelfde te doen.

2 Werk en inkomen

GroenLinks wil het mogelijk maken dat iedereen naar eigen kunnen meedoet op de arbeidsmarkt en in de samenleving. Want iedereen hoort erbij.

Onze energie... scheidt nieuwe banen!
Stem **GroenLinks**

Werkgelegenheid

GroenLinks zet in op het creëren van groene werkgelegenheid:

- Wij willen innovatieve bedrijven aantrekken op het gebied van duurzame technieken.
- Kleinschalige duurzame energieprojecten leveren installatiebedrijven meer werk op.
- Duurzame recreatie moet bevorderd worden.

Dienstverlening voor werkzoekenden

- De gemeente draagt zorg voor een goede ondersteuning bij het vinden van werk. De werkzoekende wordt op een juiste manier begeleid, de informatieverstrekking is correct en duidelijk; iedereen kan krijgen waar hij of zij recht op heeft.
- Digitale ondersteuning is niet voor alle werkzoekenden voldoende. Persoonlijke begeleiding wordt geboden als dat nodig is.
- Voor mensen die (nog) geen kans op betaald werk maken, zoekt de gemeente naar passende alternatieven: scholing, participatiebanen, seniorenbanen, leerwerkplekken, stageplaatsen of vrijwilligerswerk. Het aanbod moet aansluiten bij wensen en behoeften van degenen om wie het gaat. We streven ernaar dat iedereen zoveel mogelijk bij een reguliere werkgever passend werk kan vinden.
- De gemeente helpt - actief – de werkzoekenden die een eigen bedrijf willen starten. Het is van belang dat dit wordt voortgezet.
- Elke werkzoekende moet op korte termijn aan de slag kunnen met werk of een opleidingstraject. Daarom biedt de gemeente eigen stageplekken en maakt ze afspraken met woningcorporaties, zorginstellingen en andere werkgevers over stageplaatsen en proefplaatsingen.
- Bij opdrachten, aanbestedingen en subsidiëring eist de gemeente een sociale bijdrage in de vorm van stageplekken, leerwerktrajecten of begeleiding van maatschappelijk kwetsbare groepen.
- Met het ROC wordt afgesproken dat mensen vaker dan twee keer per jaar kunnen instromen.

Kinderopvang

- GroenLinks vindt het van belang dat er goede, toegankelijke kinderopvang is, opdat iedereen – man en vrouw - de mogelijkheid heeft om te gaan werken.

GroenLinks wil iedereen de mogelijkheid bieden om mee te doen. En als dat niet kan zijn er mogelijkheden om de kwaliteit van leven te optimaliseren. Daarvoor is een redelijk inkomen van primair belang, opdat mensen zelf hun leven zo goed mogelijk kunnen inrichten. We kiezen voor een ruimhartige inkomensondersteuning opdat mensen met een minimumuitkering of werkende armen zich niet uitgesloten hoeven te voelen en hun kinderen aan sport- en culturele activiteiten mee kunnen doen. Daarbij wordt maximaal gebruik gemaakt van de wettelijke mogelijkheden - ook om mensen tot net boven het minimum te helpen.

Onze energie...

zorgt ervoor dat niemand te kort komt!

Stem **GroenLinks**

Vrijwilligersbeleid

- De gemeente stelt beleid op voor het vrijwilligerswerk. Daarin staat centraal dat het bij vrijwilligerswerk om ontplooiingskansen gaat en niet om een tegenprestatie voor een uitkering.
- Vrijwilligerswerk mag reguliere arbeid niet verdringen.
- Het vrijwilligers-steunpunt moet worden versterkt. Daarnaast, en in samenwerking met het steunpunt, kunnen 'meitinkers' (zie hoofdst. 4) het vrijwilligerswerk in buurt en dorp stimuleren.
- Het 'Beugelproject' om jongeren met problemen arbeidsritme op te laten doen en hun participatie te bevorderen, bijvoorbeeld met allerlei klussen in Abe-Lenstrastadion, is een goed project dat voortgezet moet worden.

Inkomen

- Regelingen voor minima en bijstand moeten voor een ieder bekend en goed toegankelijk zijn. De aanvraag van voorzieningen moet laagdrempelig zijn en iedereen moet kunnen krijgen waar hij of zij recht op heeft.
- De 'meitinkers' in de dorpen en wijken, maar ook anderen zoals leerkrachten, medewerkers in de thuiszorg, huisartsen, voedselbank e.d., kunnen een rol spelen in de informatievoorziening door het verstrekken van folders en het verwijzen naar de sociale dienst voor inkomensondersteuning. De gemeente stimuleert dit proces door het met de betreffende organisaties te bespreken of als eis in de aanbestedingsvoorwaarden, contracten of overeenkomsten op te nemen.
- Er is een langdurigheidstoelage voor minima, ook voor inkomens tot 105% van bijstandsniveau!
- Minimaregelingen kunnen met een eenvoudige procedure worden aangevraagd en worden zo mogelijk automatisch verstrekt. Eén aanvraagformulier en één folder met toelichting voor alle regelingen: kwijtschelding gemeentelijke belastingen, langdurigheidstoelage en bijzondere bijstand.
- De bijstandsuitkering is een vangnetuitkering. Het adagium moet zijn: ruimhartig aan de poort en streng in het vervolgproces (sollicitatieplicht). Nu is het vaak andersom, waardoor veel mensen in financiële problemen komen. De vele bezuinigingen en kortingen van het Rijk treffen veel mensen die (gedeeltelijk) afhankelijk zijn van een uitkering hard door de stapelingseffecten. GroenLinks komt op voor de belangen van deze groep mensen.

Onze energie... geeft mensen een kans!
Stem GroenLinks

Stapeling van bezuinigingen

- De gemeente maakt door middel van een minima-effectrapportage inzichtelijk wat de gevolgen zijn van bezuinigingen. Door de effecten *voor verschillende situaties* door te rekenen wordt het, zowel voor de gemeente als voor andere instanties, duidelijk wat de gevolgen zijn, zo dat er wat aan gedaan kan worden. Een betere kennis van de doelgroepen is daarbij noodzakelijk!
- In de nieuwe gemeente mogen mensen niet de dupe worden van een stapeling van bezuinigingen. Waar nodig compenseert de gemeente de onevenredige gevolgen van de bezuinigingen.
- GroenLinks is voor progressieve OZB belastingen. De sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen! Voor particuliere huizenbezitters met dubbele woonlasten, ten gevolge van problemen met de verkoop van een huis, kan de OZB worden verlaagd.

Schuldenproblematiek

- Mensen met schulden worden altijd geholpen, maar we proberen schulden ook te voorkomen. GroenLinks kiest voor een actieve aanpak van de schuldenproblematiek via preventie, schuldsanering en nazorg. Dit betekent dat de gemeente een stevige afdeling voor schuldhulpverlening intact houdt. De participatieraad moet betrokken worden bij de evaluaties van de uitvoering van regelingen.
- Het ontstaan van schulden moet voorkomen worden; vooral achterstallige woonlasten als de huur en energierekening, maar ook schulden door het niet kunnen aflossen van de hypotheek bij (tijdelijke) werkloosheid.
- Mensen die door schulden in de problemen raken, moeten ondersteund worden in trajecten om uit de schulden te komen.
- Bij elke uitkeringsaanvraag wordt aandacht besteed aan de financiële positie van de aanvrager. Een actief doorverwijzingsbeleid wordt op dit punt ook ingevuld door contacten met maatschappelijke organisaties, plaatselijk belang, artsen en scholen. Iedereen is een meitinker!

3 Leefbare wijken en dorpen

De nieuwe gemeente is een gastvrije gemeente en iedereen moet zich hier thuis voelen. Hier geldt artikel 1 van de Grondwet:

‘Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of welke grond dan ook, is niet toegestaan.’

Inwoners van buurten en dorpen kunnen verantwoordelijkheid nemen voor hun omgeving, maar zij moeten dan ook de middelen krijgen om een goede invulling te kunnen geven aan die verantwoordelijkheid.

Onze energie... laat iedereen meedoen!
Stem [GroenLinks](#)

Heerenveen voor iedereen

- De gemeentelijke organisatie vormt een afspiegeling van de gemeentelijke samenleving.
- Alle instellingen die subsidie van Heerenveen ontvangen, gaan werk maken van diversiteit.
- Tegen discriminatie wordt hard opgetreden. De klachtenregeling (Tumba) wordt goed onder de aandacht gebracht.
- Gemeentelijke medewerkers krijgen training om discriminatie bij inwoners te signaleren en het op de eigen werkvloer te voorkomen, ook in buitenfuncties zoals het wijkbeheer.
- Pesten wordt bestreden.
- Op openbare scholen wordt goede voorlichting gegeven over seks, godsdiensten en cultuurverschillen.
- Waar gewerkt wordt met adviesraden zijn deze divers samengesteld (man/vrouw, oud/jong, homo/hetero, autochtoon/allochtoon). Zo zorgen we ervoor dat niet iedereen over één kam wordt geschoren en rekening wordt gehouden met specifieke vragen.
- Uitgewezen asielzoekers in nood krijgen van de gemeente ondersteuning en tijdelijke opvang.

Openbare orde, veiligheid en leefbaarheid

- Er is een goed financieel ondersteund beleid voor dorpen en wijken. Het ontwikkelen van dorpsvisies wordt voortgezet en uitgebouwd naar wijkvisies. Wijkvisie Heerenveen Noord werkt fantastisch en bevordert de cohesie in de wijk.
- De politie maakt samen met de gemeente een gebiedsscan, waaruit kan worden afgeleid welke dorpen of wijken extra aandacht nodig hebben. Deze gebieden krijgen extra aandacht, waarbij vooral wordt ingezet op het voorkomen van problemen door preventie.
- Er moet worden aangesloten bij initiatieven van de burgers of bij de signalen die ze geven.
- Het Keurmerk Veilig Wonen heeft - bewezen - direct effect op de kans op woninginbraak. De gemeente geeft hierover voorlichting aan bouwers, huizenbezitters en huurders/verhuurders.
- In geval van camerabewaking wordt de privacy gewaarborgd en moeten de beelden na 48 uur vernietigd worden.

GroenLinks heeft zich de afgelopen jaren ingezet voor goede huisvesting van scholen. In multifunctionele centra zit alles onder één dak: school, kinderopvang, buitenschoolse opvang, etc. Dit heeft een positieve uitwerking op gemeenschapszin in wijk of dorp.

Onze energie... voor goed onderwijs!
Stem **GroenLinks**

Scholen en voorzieningen

- Alle kinderen in Heerenveen moeten met een fietstocht van maximaal 6 km een basisschool kunnen bereiken. De laatste school in een dorp is een openbare school.
- Iedere jongere gaat naar school en er is een goed verzuimbeleid in samenwerking met meitinker en politie. Het centrum voor jeugd en gezin speelt een belangrijke rol.
- GroenLinks is een voorstander van multifunctionele accommodaties (mfa's) in de landelijke gebieden. Als kleine scholen in een dorp besluiten om te gaan samenwerken, dan verdienen zij daarbij alle ondersteuning en investering. Buitenschoolse opvang en kinderopvang horen erbij.
- Als scholen kampen met een onderhoudsachterstand moet dit worden aangepakt.
- De logopedie voor kinderen met een taalachterstand moet behouden blijven.
- Natuur- en milieueducatie moet bevorderd worden, bijvoorbeeld met het opnieuw inrichten van leskisten in samenwerking met het IVN. Mogelijk kan de openbare bibliotheek voor de uitleen zorgen.
- Het geven van voorlichting over gezond leven wordt op openbare scholen gestimuleerd.
- Volwassenenonderwijs en bestrijding van analfabetisme en laaggeletterdheid, meestal onderdeel van re-integratie en begeleiding naar werk, moet worden voortgezet.

Sport

- Er mag niet worden bezuinigd op het onderhoud aan sportvelden en –accommodaties. De gemeente Heerenveen draagt steeds meer onderhoud over aan de verenigingen, maar de gemeente moet het onderhoud van sportfaciliteiten garanderen. Hiermee wordt kapitaalvernietiging voorkomen.
- De coördinator voor sport en bewegen voor de openbare scholen moet worden gehandhaafd, ten behoeve van goed onderwijs in sport en gymnastiek en doorverwijzing naar verenigingen.
- Initiatieven van bewoners voor sport en beweging in wijk en dorp (ook met en voor de jeugd!) worden gestimuleerd.

GroenLinks staat voor positief jeugdbeleid: door jongeren uit te dagen op wat ze kunnen en willen, werken zij zelf aan hun welzijn. Kinderen en jongeren zijn de toekomstige bewoners van onze gemeente en wij nemen hun wensen daarom serieus.

Onze energie...
geven wij door aan de jeugd!
Stem **GroenLinks**

Kansen voor de jeugd

Wij streven naar een kindvriendelijke openbare ruimte:

- Voldoende speelplekken voor kinderen en jongeren van alle leeftijden. In elke wijk een (trap)veldje, eventueel een schoolplein dat na schooltijd kan worden gebruikt.
- Alle scholen hebben een ruim schoolplein nodig!
- Elke schoolomgeving moet veilig zijn en er komen veilige routes naar scholen. Dit is een kwestie van verkeersinfrastructuur, maar ook van afspraken tussen scholen en ouders over het halen en brengen van kinderen. Ouders worden gestimuleerd om op de fiets hun kinderen te halen en brengen.
- GroenLinks heeft de opzet van een jongerencentrum van harte ondersteund en vindt nu ook dat er een blijvend jongerencentrum moet komen.
- Er moet meer jongerenhuisvesting komen: kamers en zelfstandige wooneenheden.

Jongeren(raad) betrekken en verantwoordelijkheid geven:

- Jongeren worden betrokken bij het beheer van speel- en trapveldjes door gezamenlijke inspecties uit te voeren.
- Initiatieven van jongeren, zoals de wens voor het bouwen van een halfpipe of skatebaan, worden ondersteund en krijgen hoge prioriteit in de uitvoering.
- Jongeren worden door de gemeente actief uitgedaagd om positieve initiatieven te nemen en worden in staat gesteld om hun ideeën uit te voeren. Bijvoorbeeld door middel van een jongerenbudget, waarbij de jongeren ideeën kunnen indienen die ze zelf willen uitvoeren. Het budget gaat naar de ideeën waarop de meeste jongeren stemmen.
- Samen met jongeren worden activiteiten in de wijk georganiseerd. Het is zaak dat gemeente en jongerenwerk zoeken naar vormen van contact waarbij jongeren serieus worden genomen en er een beroep op hen wordt gedaan. Het organiseren van bijvoorbeeld sportieve activiteiten in een wijk bevordert niet alleen sportactiviteiten, maar ook de sociale samenhang en de leefbaarheid in de betreffende wijk. Tegelijk doen de jongeren veel praktijkervaring op. Verenigingen voor plaatselijk- en wijkbelang zouden jongeren en evt. jongerenwerkers moeten betrekken bij de plannen voor wijk en dorp.

Kunst en cultuur stimuleert de leefbaarheid in de nieuwe gemeente Heerenveen. Juist in een tijd van crisis is het van belang om mensen te steunen bij het ontwikkelen van creativiteit, kritisch kijken en het buiten de kaders denken. Ook het bedrijfsleven heeft behoefte aan mensen die op een innovatieve, creatieve wijze kunnen meedenken in het bedrijfsproces.

Zonder kunst en cultuur geen bezieling, laat staan vooruitgang. Gemeenten met een rijke cultuur, klimmen sneller uit de economische recessie. Die kunst en cultuur vinden we niet alleen in de grote steden. De eigenheid van onze streek is voor de inwoners van even groot belang.

Onze energie...
brengt kunst bij de mensen!
Stem **GroenLinks**

Een creatieve samenleving

Werken aan een creatieve gemeente:

- Het lokale culturaanbod moet beter op elkaar worden afgestemd en gepromoot en waar nodig samengevoegd. Het behoud van het Museum Willem van Haren, de Bibliotheek en het Posthuistheater zijn van het grootste belang.
- De culturele functies moeten behouden blijven, maar de accommodaties kunnen mogelijk beter worden benut of worden ingeruild voor goedkopere. Verhuizing van de bibliotheek naar een ander gebouw is een optie voor de toekomst, wanneer de collectie van de bibliotheek is gedigitaliseerd. De functie van studie-, lees en ontmoetingsplaats blijft behouden.
- Door samenwerking kunnen kosten voor ondersteunende diensten worden bespaard.
- Amateurkunst- en cultuurorganisaties dragen bij aan de diversiteit van het culturele aanbod. Met eenmalige subsidies kunnen bijzondere publiekprojecten worden gestimuleerd.
- Er wordt een gemeentelijke cultuurprijs ingesteld als waardering voor een vernieuwend initiatief of bijzondere prestatie op het gebied van kunst en cultuur.
- Culturele instellingen in Heerenveen en Boarnsterhim kunnen hun collecties uit depot en hun activiteiten ook in de dorpen tonen. De gemeente stelt leegstaande panden beschikbaar als expositie, atelier- of repetitieruimte.

Kunst- en cultuureducatie:

- Kennismaking met kunst en cultuur is van belang voor jong en oud. Kunst- en cultuuruitingen maken mensen ervan bewust dat je op heel veel verschillende manieren naar de wereld kunt kijken en deze heel verschillend kunt ervaren.
- De gemeente faciliteert scholen bij het realiseren van kunst- en cultuuronderwijs en bij bijzondere projecten, door middel van de inzet van een cultuurcoördinator.
- De Heerenveense School ontwikkelt zich tot een ontmoetingsplaats van kunst en cultuur.

4 Meedoen en ondersteunen

De gemeenten krijgen vanaf 2015 veel nieuwe taken: AWBZ, jeugdzorg en participatiewet worden allemaal naar de gemeente gedelegeerd.

GroenLinks wil in het nieuwe Heerenveen de aanpak van de Stichting Mienskipsoarch voortzetten. Stichting Mienskipsoarch heeft in Boarnsterhim inwoners ondersteund bij het vinden van juiste zorg of andere voorzieningen door de inzet van meitinkers in de dorpen. De zelfstandigheid van de cliënt of patiënt staat bij de meitinkers voorop, de ondersteuning is vraaggericht, op maat en dichtbij.

De meitinkers zoeken verbindingen in het dorp, waardoor inwoners elkaar vaker kunnen helpen. GroenLinks vindt dat de aanpak van Mienskipsoarch in de nieuwe gemeente moet worden voortgezet, omdat zij bewezen heeft goedkoper en effectiever te kunnen werken en omdat kleinschalige oplossingen moeten worden gestimuleerd.

Onze energie...
om samen tot oplossingen te komen!
Stem **GroenLinks**

Sociaal en solidair

- Inwoners worden bij het zoeken naar zorg ondersteund door een onafhankelijke organisatie.
- Liever een meitinker met mandaat om zelfstandig te handelen, dan een omtinker die doorverwijst.
- De meitinker gaat altijd op huisbezoek om de vraag goed te kunnen verhelderen. De meitinker ondersteunt vervolgens bij het vinden van oplossingen via zowel de professionele organisaties (bijvoorbeeld thuiszorg) als via mantelzorg en vrijwilligerswerk.
- Doordat de vraag goed in kaart wordt gebracht -en zoveel mogelijk eenvoudige oplossingen dicht bij huis worden gezocht- is de zorg vaak meer op maat.
- De werkwijze van Mienskipsoarch stimuleert sociale cohesie in dorpen en wijken.
- De meitinkers houden contacten met de verschillende organisaties in het veld van zorg en welzijn, vormen de verbindende schakel, en hebben eveneens een signaleringsfunctie. Zij zijn het gezicht in de wijk en laagdrempelig.
- De gemeente geeft daarnaast informatie over mogelijke voorzieningen via een website.
- Informatie over zorg is voor inwoners gemakkelijk te krijgen. Lichte hulp en ook zwaardere vormen van ondersteuning zijn dichtbij (op wijkniveau) voorhanden.
- Uitgangspunt is onafhankelijkheid, zelfstandig functioneren en eigen regie. Begeleiding en ondersteuning moet worden gegarandeerd door de uitvoerende organisatie.
- Voor mensen met een chronische ziekte, een beperking of aandoening moet het mogelijk blijven een PGB te krijgen, ook als slechts enkele uren per week begeleiding nodig. Met een PGB kan de cliënt zelf het heft in handen nemen en de benodigde zorg, begeleiding, hulpmiddelen of voorzieningen regelen. Er moeten wel toetsmomenten zijn om te evalueren of de zorg doelmatig wordt ingezet. Een meitinker kan dit prima doen.

Voor het formuleren van effectief sociaal beleid is inbreng van de bevolking essentieel. De participatieraad is een belangrijke intermediair tussen haar doelgroepen en de gemeente.

We vragen inzet van mensen en stimuleren burgerparticipatie: burgers worden als zorgvragers, als vrijwilligers, als buurtbewoners of vanuit cliëntenorganisaties actief betrokken bij het ontwikkelen en uitvoeren van het welzijns- en zorgbeleid. Dat betekent: burgers betrekken bij het benoemen van de problemen en ze vragen waar het (altijd te beperkte) budget moet worden ingezet. De overheid dient initiatieven van bewoners in het sociale domein meer te ondersteunen en te faciliteren in plaats van te bepalen.

Onze energie... maar ook die van u!
Stem **GroenLinks**

Participatieraad

- Het is belangrijk dat de bevolking zich vertegenwoordigd voelt door de participatieraad. De participatieraad moet daarom actief contacten onderhouden met de achterban. Door gesprekken met mensen die zelf met uitkeringen, ziekte en beperkingen te maken hebben, krijgt de participatieraad een goed beeld van wat er in de praktijk speelt. Dit kan door middel van een klankbordgroep, clusters of een netwerk.
- De cliënteninspraak moet beter. Inspreekmogelijkheden moeten standaard op de agenda van de participatieraad staan. De vergaderingen zijn openbaar en iedereen mag inspreken. En er moet goed geluisterd worden!

Zorg voor en met elkaar (solidariteit)

- GroenLinks vindt het belangrijk dat de gemeente mensen stimuleert om elkaar te helpen en te ontmoeten. Bijvoorbeeld via mfa's (multifunctionele accommodaties) en andere dorps- en buurtvoorzieningen.
- De gemeente (Mienskipsoarch) stimuleert samenwerking tussen ondernemers, zorg- en welzijnsinstellingen en vrijwilligers/mantelzorgers. Professionals en vrijwilligers werken met elkaar samen in de zorgteams, bij zorgcirkels of via zelfhulpgroepen. De professionals en de vrijwilligers vullen elkaar aan. De professionals zijn verantwoordelijk voor het zorgtraject. De vrijwilligers, bijvoorbeeld via zelfhulpgroepen, geven handvatten bij het herstel.
- De door het kabinet afgeschafte maatschappelijke stages (MAS) worden in Heerenveen voortgezet. De maatschappelijke stages door leerlingen van het voortgezet onderwijs (MAS) blijken een bron voor nieuwe vrijwilligers: de betrokken burgers van de toekomst. In samenwerking met onderwijs, vrijwilligerscentrale, en instellingen worden deze stages gecontinueerd.
- De gemeente brengt ook de website 'ikbengeweldig.nl' onder de aandacht van jongeren. Via deze website kan subsidie worden verkregen voor de uitvoering van plannen om iets voor anderen te doen.

GroenLinks zet in op het voorkomen van problemen op latere leeftijd. De gemeente helpt jongeren en kinderen als ze problemen hebben. Het is hierbij van belang dat gebruik gemaakt wordt van bewezen effectieve interventies voor hulpverlening.

Onze energie... pakt problemen aan!
Stem **GroenLinks**

Jeugdzorg

Problemen voorkomen, tijdig signaleren en aanpakken:

- Goede preventie begint bij een goede samenwerking en vroegtijdige signalering van problemen door o.a. scholen, kinderopvang, politie, jeugdgezondheidszorg, jongerenwerk, meitinkers; oftewel alle organisaties die met kinderen en hun opvoeders te maken hebben. De gemeente zal vanuit een regierol samenwerking van organisaties moeten stimuleren.
- De gemeente kan daarbij de pedagogische kwaliteit van de omgeving van kinderen verbeteren. Kinderen en jongeren zijn gebaat met een veilige en stimulerende omgeving (gezin, school, wijk/dorp), waarin ze worden uitgenodigd te participeren. De kwaliteit van de leefomgeving kan worden verbeterd door per wijk/dorp initiatieven van bewoners te stimuleren, bijvoorbeeld koffieochtenden voor jonge ouders waarin ervaringen worden uitgewisseld.
- Wanneer de gemeente verantwoordelijk wordt voor de jeugdzorg, zal er minder vaak zwaardere hulp moeten worden ingezet. Dat is het doel van de nieuwe Jeugdwet. GroenLinks benadrukt dat vooral effectieve zorg moet worden ingezet. Zowel lichte als zwaardere hulp moet bewezen effectief zijn.
- De expertise van Bureau Jeugdzorg, die nodig is om te bepalen welke zorg (lichte en zwaardere) kinderen en hun opvoeder nodig hebben, moet breed in de gemeente worden ingezet.
- Iedere jongere krijgt de hulp die nodig is – en ook tijdig specialistische hulp. Het ontstaan van wachtlijsten moet worden voorkomen, zeker ook in de overgangperiode van de decentralisatie.

Alcohol- en drugsgebruik:

- Alcohol- en drugsgebruik onder jongeren is een groot probleem. GroenLinks zet zich in om dit tegen te gaan. Het huidige beleid moet worden voortgezet en versterkt. Samen met politie, verslavingszorg/GGD en instellingen die met jongeren te maken hebben (onderwijs, welzijn, sport) wordt een plan gemaakt om alcohol- en drugsgebruik onder jongeren tegen te gaan. De meitinkers/omtinkers hebben een belangrijke signalerende functie. De gemeente zal een regierol op zich nemen.
- Buurthuizen, wijkgebouwen en sportkantines moeten voldoen aan horecaverreisten, en voldoen daarmee aan het alcoholconvenant.

GroenLinks wil stimuleren dat ouderen zelfstandig kunnen functioneren en zo lang mogelijk thuis blijven wonen. Ook mensen met een beperking moeten de mogelijkheid hebben om zoveel mogelijk zelfstandig te wonen.

Onze energie...
helpt mensen aan een passende woning!
Stem **GroenLinks**

Zorg voor ouderen en mensen met een beperking

- Op de woningmarkt moet een diversiteit aan geschikte woonruimte voor ouderen beschikbaar komen. Mogelijkheden hiervoor worden bij nieuwbouw- en herstructureringsprojecten ten volle benut. Leegkomende panden kunnen een herbestemming krijgen voor aangepaste woningen. Ook particuliere initiatieven worden aangemoedigd.
- Nieuwe woningen voor ouderen en mensen met een (lichamelijke) beperking worden dicht bij de voorzieningen gebouwd. Bijvoorbeeld in de omgeving van winkels en in het centrum van een dorp.
- We maken een bewuste afweging tussen de voor- en nadelen van het aanpassen van de woning of het verhuizen naar een passend huis of verzorgingstehuis. Hierbij kijken we zowel naar de kosten van verschillende mogelijkheden als naar het zich thuis kunnen voelen in een nieuwe omgeving.
- Heerenveen wordt 'rolstoel-proof', d.w.z. met een rolstoel of rollator kan men in de gemeente overal goed komen. Gemeentelijke gebouwen, trottoirs, winkels en overige voorzieningen dienen fysiek toegankelijk te zijn. Dit geldt ook voor evenementen. Met een jaarlijkse schouw sporen we samen met de inwoners de bestaande obstakels en problemen voor rolstoelen en rollators op. Met elkaar bepalen we welke problemen we als eerste gaan aanpakken om de gemeente rolstoel- en rollator-proof te maken. Met deze bevindingen wordt ook rekening gehouden bij de herinrichting van straten en wijken en bij nieuwe planontwikkeling.
- Er zijn goede individuele vervoersmogelijkheden: toegankelijk openbaar vervoer en OV-taxivervoer dat op tijd is en de klant adequaat bejegt. In een plattelandsgemeente als Heerenveen is het noodzakelijk dat de bestaande regelingen voor reiskostenvoorziening worden gehandhaafd.
- GroenLinks is blij met de gezamenlijke aanpak met betrekking tot de bouw van fokus-woningen (voor mensen met een beperking).
- We willen mensen met een beperking stimuleren 'zinnig' bezig te zijn met werk, vrijwilligerswerk of dagbesteding. Dat draagt bij aan hun zelfstandig functioneren. Ook voor deze groep moet een PGB regeling toegankelijk zijn, zodat een passende plek met aanvullende begeleiding kan worden uitgekozen.

5 Duurzaamheid en milieu

GroenLinks is voor schone energie, passend in het landschap, waarbij de opbrengst zo veel mogelijk ten goede komt aan de mensen zelf. Wij willen de installatie van zonnepanelen stimuleren, ook door woningcorporaties. De gemeente zelf geeft al het goede voorbeeld met zonnepanelen op het gemeentehuis. De vorming van plaatselijke energiecoöperaties juichen wij toe en het plaatsen van dorpsmolens moet mogelijk zijn.

Er wordt geen huis meer gebouwd zonder zonnepanelen!

Onze energie... komt van de zon!

Stem **GroenLinks**

Een duurzame gemeente

- Bij het plannen van nieuwe wijken en gebouwen wordt rekening gehouden met de optimale benutting van de zonnestand. Door gebouwen direct slim te plaatsen, wordt het veel gemakkelijker zuinig te blijven en om zonnecellen te plaatsen. Ook kan het comfort omhoog (tuin/balkon op zuiden).
- GroenLinks wil innovatieve technieken bevorderen. Heerenveen moet voorop lopen in de toepassing van passende, schone energiesystemen, op basis van wind, zon, geothermische warmte, etc.
- "Smûk en Sunich", het Heerenveense stimuleringsprogramma voor huiseigenaren en corporaties, doet goed werk op het gebied van energiezuinige woningen, isolatie, etc. Dit moet worden voortgezet. Energiesystemen die direct winst opleveren voor de bewoners, in plaats van voor de energiemaatschappijen, dienen nog meer aandacht te krijgen.
- Een betaalbare en energiezuinige woning voor iedereen!
- Bij renovatieprojecten, die gezamenlijk door de gemeente Heerenveen en corporaties worden opgepakt, moet de hoogste prioriteit worden gegeven aan isolatie, energiezuinigheid, zonne-energie etc.
- De gemeente zet in op maximale verduurzaming van het gemeentelijke vastgoed. Dit bespaart CO2 en kosten én leidt tot hogere waarden van de gebouwen, betere verhuurbaarheid en hoger comfort.
- De gemeente wordt lid van de Fryske Energie Coöperatie en propageert deelname bij de bevolking. Deelnemende groepen, dorpen en wijken kunnen geld genereren met opwekking van duurzame energie, waarmee bijvoorbeeld de leefbaarheid van de dorpen kan worden verbeterd.
- De 'Light Challenge', waarin studenten de beste verlichting ontwerpen, moet worden voortgezet. Dit werkt energiebesparend, is goed voor de natuur en prettig voor omwonenden.
- Duurzaam bouwen wordt de norm.
- De nieuwe gemeente wordt lid van de Vereniging Klimaatverbond Nederland, want we willen niet zelf opnieuw het wiel uitvinden, maar resultaat boeken.

Heerenveen is rijk aan natuur. Laagveenreservaat De Deelen ligt in het hart van de nieuwe gemeente. Oranjewoud is een prachtig bos- en parklandschap. En door de gehele gemeente lopen vaarten en sloten. GroenLinks is voor een verantwoorde ontwikkeling van het recreatieve potentieel, met behoud van de natuurlijke waarden.

Heerenveen wordt echter ook doorkruist door twee snelwegen, die elkaar vinden in een klaverblad. Verkeer dat zich met hoge snelheid verplaatst, remt en optrekt, veroorzaakt fijnstof. In vergelijking met de rest van Friesland is er een verhoogde hoeveelheid fijnstof rond het klaverblad en dit is slecht voor de gezondheid.

Onze energie...
voor een schone gemeente!
Stem **GroenLinks**

Een groene gemeente

Groene recreatie ten behoeve van het toerisme en de eigen bevolking:

- Het netwerk van wandelknooppunten wordt over de gehele gemeente uitgebreid
- Het voetpadennet wordt uitgebreid, bijvoorbeeld met een verbinding van Aldeboarn naar De Deelen en het herstel van oude kerkenpaden.
- Toegang tot De Deelen te voet of op de fiets wordt verbeterd door de inzet van een pontje over de Hooivaart. De parkeerplaats aan de zuidkant moet worden hersteld.
- Het initiatief van lokale ondernemers om de vervening als centraal thema te promoten wordt ondersteund. Renovatie van de - unieke! - verveningsmachine die in De Deelen staat, kan door middel van een scholings- of reïntegratieproject worden aangepakt.
- De goede relatie met gebiedsbeheerders, zoals van Staatsbosbeheer, moet worden voortgezet.
- Het beheer van het gemeentelijk groen wordt afgestemd op natuurontwikkeling en op de bescherming van de dieren en hun leefgebieden. Voor een natuurlijke ontwikkeling zijn inheemse bomen en struiken, en ook verbinding met het buitengebied, belangrijk.

Schone lucht:

- Aanplant van bomen, vooral rondom scholen die te dichtbij de snelweg staan
- Maximum snelheid verlagen
- Stimuleren van elektrische (waterstof)auto's
- Geen nieuwe woningen, scholen en verpleeghuizen binnen 300 meter van de snelweg.

Schoon water:

- Alle woningen in het buitengebied worden aangesloten op de riolering, zodat het oppervlaktewater niet meer wordt belast.

Schone omgeving:

- Zwerfafval is storend en gevaarlijk voor dieren. We zorgen daarom voor voldoende afvalbakken in de openbare ruimte. Deze bakken worden op tijd geleegd.
- Langs alle school-fietsroutes worden blikvangers geplaatst.

In de Nederlandse samenleving spelen honden een belangrijke rol. Honden moeten de mogelijkheid hebben om te rennen en te spelen, zonder daarbij mensen tot last te zijn. Een goed hondenbeleid (opgenomen in de APV) is daarom noodzakelijk, zodat wordt voorzien in uitlaat- en loslooplekken.

Onze energie... ook voor de dieren!
Stem **GroenLinks**

Dierenwelzijn

- De hondenbelasting dient volledig te worden besteed aan maatregelen voor honden.
- Circussen met dieren zijn niet welkom in Heerenveen.
- Bij (paarden)markten is het dierenwelzijn van het hoogste belang. Hierop moet worden gehandhaafd.
- De gemeente ondersteunt de boeren die zo diervriendelijk mogelijk werken door zelf het goede voorbeeld te geven: voor eigen gebruik en bij recepties worden alleen scharrel-, biologische en/of vegetarische producten gebruikt.
- Heerenveen zal, met behulp van haar bestemmingsplannen voor het buitengebied en de Wet milieubeheer, de vestiging van bio-industrie binnen haar grenzen voorkomen.

6 Ontwikkelen en ondernemen

GroenLinks wil innovatie op het gebied van energie stimuleren in Heerenveen. De bouw van een nieuw Thialf is een kans voor het toepassen van de meest hoogstaande technieken op het gebied van duurzame energieopwekking. Het doel is om meer energie op te wekken dan te gebruiken.

GroenLinks is voorstander van schoon vervoer en geeft daarom ruim baan aan de fiets.

Onze energie... is duurzaam!
Stem **GroenLinks**

Projecten en bedrijvigheid

Ondernemen in Heerenveen:

- Geen nieuwe bedrijventerreinen erbij, er is nog genoeg ruimte op de bestaande terreinen.
- De gemeentelijke dienstverlening richting midden- en kleinbedrijf is goed te noemen en de website begint goed te functioneren voor vergunningen, etc.
- Er is een goede samenwerking met het bedrijfsleven en met winkels en horeca in het centrum. De gemeente kan doorgaan op de ingeslagen weg.
- Wij geven ruim baan aan bedrijven en initiatieven die werken aan innovatieve manieren van energiewinning, de opslag van schone energie, etc. Europese subsidies moeten hierbij zo goed mogelijk worden toegepast.
- De gemeente sluit in haar inkoopbeleid aan bij het programma Inkoop Innovatie Urgent om zo werkgebieden die innovatie nodig hebben te ondersteunen. Te denken valt aan duurzame mobiliteit, veiligheid, gezondheidszorg en circulaire economie.
- De gemeentelijke belastingen worden gebruikt als instrument om Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) te stimuleren.

Project Thialf:

- Als een nieuw ijsstadion wordt gebouwd, moet het zelf energie op gaan wekken. Het Abe Lenstra Stadion kan als inspiratie dienen, maar de ambitie reikt verder. Er moet meer energie opgewekt worden dan verbruikt. De koudevraag voor de ijsbaan moet worden gekoppeld aan de warmtevraag van omliggende gebouwen.
- KNSB dient volledig commitment te geven: alle internationale wedstrijden moeten in Heerenveen worden verreden.
- De gemeente Heerenveen kan geen risico's dragen.

Verkeer en vervoer

- Fietsers krijgen voorrang in Heerenveen.
- Het fietspadennet moet worden geïnventariseerd en verbeterd.
- Waar een bewaakte fietsenstalling is, wordt het betaald parkeren duurder. De fietsenstallingen worden betaald uit de parkeergelden.

Onze energie... geeft mensen een kans!
Stem **GroenLinks**

- Bij sneeuw wordt geborsteld en geschoven en zo nodig zand gestrooid.
- De oplaadpunten voor elektrische auto's en fietsen wordt voorzien van groene energie. Elektrisch rijden is dan emissievrij.